

vidt Grundloven paahyder det, og de øvrige Spørgsmaal, som i den Henseende reise sig, forekommer det mig rigtigt at holde udenfor Forhandlingerne. Jeg har endnu den Overbevisning, at det er rigtigt at det er overensstemmende med Grundloven, og at det er Noget, der maa skee, naar vore Kirkeforhold skulle udvikle sig paa den rette protestantiske Viis; at der bliver indført en Kirkeforfatning, men det er et Spørgsmaal, som i mine Tanker slet ikke her vil blive afgjort ved den Skjæbne, som det foreliggende Lovforslag maatte faae; det staaer i Rigsdagens fulde Magt i det Dieblif, der fremkommer et Lovudkast om en Kirkeforfatning, da at forkaste det, hvad enten Menighedsraad have været oprettede eller ikke; jeg skal derfor heller ikke gaae videre ind paa en Forhandling besaangaende. Jeg er overbevist om, at den Fortolkning af Grundloven, som er bleven fremsat, er aldeles feilagtig. Jeg er ligeledes overbevist om, at det Exempel, som den ærede Rigsdagsmand for Veile Amts Bde Valgfreds (Hammerich) hentede fra et protestantisk Land, hvor den lovgivende Magt, ligesom Rigsdagen her, raader i det Slags Anliggender, var meget uheldigt; jeg behøver blot at erindre den ærede Rigsdagsmand om hans Forglemmelse, saa vil han see, at han der har været paa Viltspor, idet han nemlig glemte, at Englands Biskopper i det engelske Overhus have en aldeles overveiende Indflydelse paa alle Spørgsmaal af en kirkelig Natur, saaledes at de faae en ganske anden Betydning, end selv et Kirkeraad, sammensat af et stort Forholdstalt af Geistlige, hos os vilde faae. — Lovforslaget, saaledes som det her foreligger, har i mine Tanker en dobbelt Betydning. Det har for det Første den Betydning, at denne lille bestedne Begyndelse vil kunne bidrage til deels at vække noget kirkeligt Liv i Menigheden der, hvor dette ikke findes; og deels styrke det der,

hvor der allerede er noget kirkeligt Liv, idet Menighedsmedlemmerne derved kunne begynde at see, at de kirkelige Sager ere Sager, der vedrøre dem, i hvilke de maae samvirke med Præsterne, for at der kan komme et godt Resultat ud deraf; naar den Følelse bliver levende, naar Menighedsmedlemmerne see, at de ikke staae ligesom blot hørende og i visse Tilfælde som adlydende, men at der i deres Haand er nedlagt et kraftigt og virksomt Middel til at ubrette Noget for de kirkelige Anliggender, saa troer jeg, at der kan komme noget Godt ud deraf. Forslaget har dernæst den Betydning, at det er en Maade, hvorpaa Præstens Virksomhed skal styrkes og erholde sin rette Betydning. Jeg gaer ikke ud fra, at der ved Oprettelsen af Menighedsraad skalde tilsigtes en Control med Præsten, staaes et Middel til i visse Henseender at modarbejde ham; jeg troer, at det er et Middel, hvorved Præstens Virksomhed ret kan blive levende og indtrængende. Jeg troer, at der er en fuldkommen Lighed tilstede imellem det verdslige, politiske Omraade og det aandelige Omraade. Lader os tage en Minister i en absolut Stat; han er tilshnelende meget mægtig; har han sin Konges Tilid, saa kan han udføre Ting, som man vilde troe, at det var umuligt for en constitutionel Minister at udføre; men er hans Magt virkelig stor, hans Virksomhed saa gjennemtrængende og mægtig og saa heldbringende som den constitutionelle Ministers, der veed at samarbejde med en Repræsentation af Folket? Er ikke den constitutionelle Minister ganske anderledes istand til at lære at kjende, hvad det er, man i det enkelte Tilfælde i høi Grad trænger til, hvad det er, han kan gennemføre, hvad det er, han kan blive støttet i, naar han har begyndt at arbejde? Paa samme Maade gaer det i mindre Kredse.